

Birgitta Petrusson

Kommunstyrelsen

birgitta.petrusson@lund.se

Remiss - Möjligt, tillåtet och tillgängligt (SOU 2018:44) förslag till enklare och flexiblare upphandlingsregler och vissa regler om överprövningsmål

Sammanfattning

Lunds kommun har genom remiss (FI2018/02531/OU) givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet; "Möjligt, tillåtet och tillgängligt (SOU 2018:44).

Regeringen beslutade den 15 juni 2017 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av de bestämmelser i LOU och LUF som reglerar upphandlingar under EU:s tröskelvärden i syfte att utreda hur regelverket kan göras enklare och mer flexibelt. Utredaren gavs även i uppdrag att föreslå regler om skyldighet för den förlorande parten att ersätta motpartens processkostnader och om avgifter för att ansöka om överprövning som ett alternativ eller komplement till regler om processkostnadsansvar i överprövningsmål.

Lunds kommun instämmer med utredningens förslag att regelverket för upphandlingar under tröskelvärdet behöver förenklas. I nuvarande lagstiftning hänvisas i många bestämmelser till punkter på annan plats i lagen. Det gör att regelverket blir svåröverskådligt. Förslaget om dialog i upphandling ser Lunds kommun som positivt men medför att tydlig vägledning behövs. Förslaget om täckningsköp välkomnas också av Lunds kommun men anser att risken finns att omfattningen av upphandlingar där denna bestämmelse tillåts, kommer att begränsas. Lunds kommun instämmer också i förslaget om en höjd direktupphandlingsgräns.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 20 december 2018

Remiss från finansdepartementet, Fi2018/0253/OU

Statens offentliga utredning, Möjligt, tillåtet och tillgängligt (SOU 2018:44)

2018-12-20

Diarienummer

KS 2018/0711

Barnets bästa

Bedöms inte vara relevant i ärendet.

Ärendet

Lunds kommun har givits möjlighet att lämna synpunkter på den sk förenklingsutredningen. Utredningen har genomlyst de nationella bestämmelserna i upphandlingslagstiftningen, lagen ((2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, lagen (2016:1145) om offentlig upphandling inom försörjningssektorerna, och lämnat förslag på förändringar avsedda att göra upphandlingar under tröskelvärdet enklare.

Synpunkter på remissens förslag**Avsnitt 11 Dialog i upphandlingar**

Lunds kommun välkomnar förslaget om dialog i upphandlingar. Utredningen har tagit fasta på den "fyrkantighet" som förekommer i upphandlingar under tröskelvärdet då risken för att en anbudsgivare/ett anbud förkastas på grund av mindre missförstånd föreligger.

Lunds kommun tror dock att, för att en sådan regel ska upplevas som en förenkling, är att det tas fram tydlig vägledning och riktlinjer för hur en sådan dialog bör gå tillväga. En vägledning är ett stort stöd för de upphandlande myndigheterna/enheterna, även om det är domstolarna som till sist avgör hur bestämmelsen ska tolkas.

Avsnitt 15 Direktupphandling**15.2 När direktupphandling får användas****15.2.1 Direktupphandling vid lågt värde**

Lunds kommun håller med utredningens förslag om ett värde i fastställt belopp gällande direktupphandlingar. Kommunen anser däremot att värdet då direktupphandling ska tillåtas, bör höjas från utredningens förslag på 600 000 kronor till 1 000 000 kronor. Skälet till detta är att utredningen föreslår att direktupphandlingar ska definieras som upphandlingar som inte är föremål för obligatorisk annonsering samt att ett nytt kapitel, kap 19 a, införs i LOU, detta tydliggör vad som gäller för direktupphandlingar. Lunds kommun anser att utredningens förslag gällande införande av ett nytt kapitel, innebär en bättre

2018-12-20

Diarienummer

KS 2018/0711

styrning och tydlighet vad som gäller för direktupphandlingar. Därmed bör också finnas en möjlighet att höja direktupphandlingsgränsen mer än vad utredningen föreslår.

15.2.2 Direktupphandling i samband med överprövning (täckningsköp)

Utredningens förslag om möjligheten för de upphandlande myndigheterna/enheterna att genomföra direktupphandlingar utan annonseringsskyldighet under vissa förutsättningar då en upphandling är föremål för överprövning i domstol är bra. Lunds kommun förstår att upphandlingsdirektiven i dessa fall inte medger nationella undantag och att värdet på direktupphandlingen därför inte får överstiga tröskelvärdet. Det gör att undantaget i många fall inte kan åberopas alls då vissa kontrakt även under en kortare löptid kommer att överstiga tröskelvärdet.

I det mål som utredningen hänvisar till har HFD meddelat dom den 20 november 2018, (HFD 2018, målnr/Dnr: 2018-122) Där framgår att artikel 5.2 i 2014 års upphandlingsdirektiv ska tolkas, för att inte undergräva direktivets effektiva verkan, som ett krav för att en kommunal nämnd ska godtas som egen upphandlande myndighet alltså vara att nämnden genomför sina upphandlingar självständigt. Har en nämnd en förvaltning och egen budget samt eget ansvar för sina upphandlingar är den att betrakta som en egen operativ enhet i direktivets mening.

Många kommuner har sin upphandlingsverksamhet organiserad på så sätt att varje nämnd har ett eget självständigt upphandlingsansvar och i enlighet med HFD domen, därmed skulle kunna betraktas som en egen operativ enhet. Många upphandlingar genomförs däremot centralt och omfattar samtliga nämnder och förvaltningar och därmed kommer många kommuners förvaltningsövergripande upphandlingar till exempel livsmedel, datorer, kem-tekniska produkter m fl. som är mycket omfattande både i ekonomiskt avseende som i produktvolym, inte ha möjlighet att göra täckningsköp lagenligt mer än under en mycket kort period och därmed ändå hamna i en situation där man tvingas göra en otillåten direktupphandling och att avtalet riskerar att ogiltigförklaras. Oavsett att den upphandlande myndigheten har tagit höjd för en överprövningsprocess i sin planering, förekommer det ändå att den rättsliga prövningen drar ut ovanligt länge på tiden. Bestämmelsen om täckningsköp bör därför ses över.

2018-12-20

Diarienummer

KS 2018/0711

Avsnitt 21 Processkostnadsansvar i överprövningsmål

21.4.1 Rätten får förordna att förlorande part ska ersätta vinnande parts skäligena kostnader i överprövningsmål

Lunds kommun befarar att utredningens förslag om fördelning av kostnader i överprövningsmål kommer att innebära att småföretag i mycket högre grad än idag kommer att avstå från att inte begära överprövning av ett tilldelningsbeslut, på den grund att det föreligger en risk att bli ålagd att utge ersättning för processkostnader. Risken finns att konkurrensen hämmas i kombination med färre anbud.

Avsnitt 22 Ansökningsavgifter i överprövningsmål

En avgift för att ansöka om överprövning kan i och för sig som, utredningen anger, medföra att en leverantör undersöker möjligheterna till framgång innan en ansökan om överprövning lämnas in till domstol.

Däremot så anser Lunds kommun att den föreslagna summan, 7 500 kronor, inte har någon inverkan på större leverantörers benägenhet eller möjlighet att ansöka om överprövning, däremot kan det många gånger bli ett hinder för småföretag att göra det. Om man dessutom riskerar att få utge processkostnader om man inte vinner bifall för sin talan ökar det risken för att småföretagare i ännu högre utsträckning varken lämnar anbud eller tillvaratar sin rätt att begära överprövning av ett beslut den anser vara felaktigt. Lunds kommun anser att en differentierad avgift i stället bör beaktas.

Övrigt

I övrigt anser Lunds kommun att utredningens förslag är bra och genomtänkt. De upphandlande myndigheterna välkomnar förenklingar i det nationella regelverket för upphandlingar.

Sammanfattning

Lunds kommun instämmer med utredningens förslag att regelverket för upphandlingar under tröskelvärdet behöver förenklas. I nuvarande lagstiftning hänvisas i många bestämmelser till punkter på annan plats i lagen. Det gör att

2018-12-20

Diarienummer

KS 2018/0711

regelverket blir svåröverskådligt. Förslaget om dialog i upphandling ser Lunds kommun som positivt men medför att tydlig vägledning behövs. Förslaget om täckningsköp välkomnas också av Lunds kommun men anser att risken finns att omfattningen av upphandlingar där denna bestämmelse tillåts, kommer att begränsas. Lunds kommun instämmer också i förslaget om en höjd direktupphandlingsgräns.

Kommunkontoret anser att utredningens förslag till största delen är bra och genomtänkt. De upphandlande myndigheterna välkomnar förenklingar i det nationella regelverket för upphandlingar.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

att lämna remissvar i enlighet med upprättat yttrande

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslut expedieras till:
Akten
Finansdepartementet